

1 ทศวรรษ สพฐ.

นำเสนอเมื่อ : 9 ก.ค. 2556

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดการประชุมสัมมนาวิชาการ "1 ทศวรรษ สพฐ." โดยมีนายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร.พวงเพ็ชร ชุนละเอียด ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา อดีตประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายไพฑูรย์ จัยสิน อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคนแรก นางพรนิภา ลิมปพยอม อดีตเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นายชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้บริหารจากเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เข้าร่วมงานกว่า 300 คน เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2556

ร.มว.ศธ.กล่าวเปิดงานในครั้งนี้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นหน่วยงานหลักของ ศธ.ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนวัยเรียน ซึ่งดำเนินการมาเป็นเวลา 10 ปีนับตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา ทั้งด้านความเสมอภาค สิทธิและโอกาสในการเข้ารับการศึกษา ด้านคุณภาพและประสิทธิภาพที่ครอบคลุมเด็กทุกกลุ่มเป้าหมายทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเด็กในพื้นที่ปกติ พื้นที่ในท้องถิ่นทุรกันดาร หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา รวมไปถึงการส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันในประชาคมโลก

จากจุดเริ่มต้นจนปัจจุบัน ผลงานที่ปรากฏต่อสาธารณชน ย่อมแสดงให้เห็นบทบาทสำคัญยิ่งของภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชากรไทยเพื่อความมั่นคงยั่งยืนและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติในอนาคต ซึ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมองไปข้างหน้า ต้องคำนึงถึงการเป็นแนวทางสำคัญที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างเต็มภาคภูมิ ดังนี้

- การให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน นำพาประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้วยความมั่นใจ และให้ประเทศไทยเป็นแนวหน้าในประชาคมอาเซียน

- การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและการใช้เครื่องมือสื่อสารได้อย่างเข้มแข็งทั้งในด้านการศึกษาและการติดต่อธุรกิจ

- การปฏิรูปหลักสูตรให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับบริบทของสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการก้าวหน้าของโลกยุคปัจจุบัน

- การพัฒนาครูด้วยการเปลี่ยนการเรียนการสอนให้เท่าทันกับโลกเทคโนโลยี ซึ่งขณะนี้เจริญรุดหน้าไปมาก เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

ทำอย่างไรครูจะได้รับการพัฒนาศักยภาพและปรับเปลี่ยนตามที่ได้รับการพัฒนาทุกด้านอย่างแท้จริง

ภาพการดำเนินงานของ สพฐ.จึงสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อเป้าหมายของเยาวชนไทยทุกคน และการจัดงาน 1 ทศวรรษของ สพฐ.ก็ได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการทำงานที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง มีโครงการสำคัญๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและ ศธ. หวังว่าผู้บริหารทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของ สพฐ.จะนำประสบการณ์ที่ผ่านมาในรอบ 10 ปี ใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายและทิศทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อพัฒนาประชากรวัยเรียนให้มีความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและสังคมโลกต่อไป

จากนั้น รมว.ศธ.ได้ปรากฏถึงแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่ง "ข้าวงานรัฐมนตรี" ขอเผยแพร่ปรากฏดังกล่าวของ รมว.ศธ.โดยละเอียด

"ผมเคยขึ้นมาบนเวทีลักษณะนี้ของ สพฐ.หรือของ ศธ.ในการกล่าวเปิดงาน แล้วก็ต้องกล่าวปรากฏหรือกล่าวแสดงความเห็น แต่ในช่วงหลายปีมานี้ไม่ค่อยได้มีโอกาสทำหน้าที่แบบนี้ จะมีได้รับเชิญให้ไปพูดเลาถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มากนัก

✖ ในวันนี้ความจริงบางท่านก็บอกว่ามาพูดเรื่องนโยบายใหญ่ที่เขาพร้อมสนทนาฟัง แต่บังเอิญว่าผมยังไม่ได้อ่านนโยบายที่กระทรวง ความจริงนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายที่ผมมีโอกาสร่วมช่วยเสนอความเห็น ก็พอเข้าใจอยู่ แต่ยังไม่ได้อ่านนโยบายของกระทรวง ซึ่งความจริงก็คือ มีกระบวนการรับฟัง รายงานวาทะกรรมหลัก องค์กรไหนทำอะไรไปถึงไหนบ้างแล้ว ก็อยู่ระหว่างสังเคราะห์ให้มาเป็นนโยบาย ซึ่งก็คงไม่ใช่มีรัฐมนตรีคนหนึ่งมากำหนดนโยบายใหม่ๆ นโยบายที่เป็นส่วนตัว แต่จะเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับรัฐบาล และสานต่อนโยบายที่รัฐมนตรีท่านก่อนทำไว้

ในวันนี้จึงขอใช้เวลาสั้นๆ ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพราะวาทะจะเสนาเรื่องวิชาการ ก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ผมมาเป็นผู้พูดคนหนึ่งที่มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์แก่วงสนทนา

เรามีโจทย์สำคัญเรื่องการศึกษา **อยู่ที่จะผลิตคนให้ตรงกับความต้องการของประเทศได้อย่างไร**

เพราะฉะนั้นโจทย์สำคัญหนึ่งก็คือ **คงจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนโฉมการจัดการการศึกษา**

 เราต้องยกเครื่องเรื่องการศึกษา

แน่นอนว่า ศธ.มีเรื่องเยอะมาก ไม่ว่าใครจะขึ้นมาบริหารจะทำทุกเรื่องไปพร้อมกัน และบอกว่าให้ทำทุกเรื่องให้ดีที่สุด ก็คงทำไม่ได้และคงทำไม่ไหวหากจะคิดทำทุกเรื่อง

จึงต้องคิดเรื่องที่มีความสำคัญและจะส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่นๆ และพยายามช่วยกันผลักดันขับเคลื่อนเรื่องต่างๆ เพื่อให้ไปกระทบต่อเรื่องอื่นในทิศทางเดียวกัน

❑ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปการเรียนรู้ หรือปฏิรูปการเรียนการสอน

มาตรฐานเนื้อหาความรู้ ซึ่งเชื่อมโยงมาจากการปฏิรูปการเรียนการสอน ที่จะต้องมาคิดกันว่ามีมาตรฐานความรู้ทั้งระบบ วิธีเรียนวิธีสอน ตัวชีวิต การทดสอบ ที่จะเชื่อมโยงกับเนื้อหามาตรฐานอย่างไร ยกตัวอย่าง แท็บเล็ตที่ให้กับเด็ก มีการพูดถึงความคืบหน้าอยู่เรื่อยๆว่าจะมีเพิ่มจำนวนเท่าไร และปีไหนจะมีได้ทั่วถึง มีการผลิตเนื้อหามากขึ้นๆ แต่เรื่องที่ใหญ่มาก ก็คือมาตรฐานของเนื้อหา ที่ต้องเป็นมาตรฐานที่จะแน่ใจว่า เมื่อใช้แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ผ่านอินเทอร์เน็ตแล้ว จะเรียนจะสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ใช่ รวมทั้งได้มาตรฐานที่พอใจ ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาภายในประเทศไทยและเปรียบเทียบกับของต่างประเทศด้วย

การวัดและประเมินผล การทดสอบและการประเมินผลโรงเรียน และการประเมินวิทยฐานะ

ถาพุดไนแองงคร สพฐ. มีอายุ 10 ปี สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) กับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ก็มีอายุไล่เลี่ยกัน ผมเคยเป็นประธานกำกับ สมศ. พอทราบความเป็นมาและบทบาทขององค์กรที่เกิดขึ้นมาอย่างนี้ ในขณะที่ประเทศเราก่อนหน้านั้นจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีการทดสอบกลาง และไม่มีระบบประเมินมาเป็น 10 ปี พอมีองค์กรมาแล้ว สิ่งที่เราช่วยกันคิดก็คือว่า ฝ่ายที่ดูแลหลักสูตร ฝ่ายที่ดูแลเรื่องการเรียนการสอน ฝ่ายที่ทำเรื่องพัฒนาครู การทดสอบเด็กและการประเมินผล เชื่อมโยงสอดคล้องกันอย่างไร ส่งเสริมกันอย่างไร ไม่ปล่อยให้เป็นเรื่องว่า พอมีการทดสอบเด็กทำไม่ได้ ก็ตั้งคำถามว่า ออกข้อสอบอยู่ในหลักสูตรหรือไม่ เด็กได้เรียนมาหรือไม่

❏ เรื่องที่สอง เป็นเรื่องลดความเหลื่อมล้ำและการไม่เท่าเทียมทางการศึกษา

เด็กและเยาวชนไทยที่ออกจากระบบการศึกษา ถือเป็นปัญหาใหญ่

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาพื้นฐาน จำนวนร้อยละ 60

ออกจากระบบการศึกษาในช่วงมัธยมตอนปลายหรือต่ำกว่า

โดยส่วนใหญ่ออกจากการศึกษาในช่วงมัธยมตอนปลายและออกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า

พิจารณาจากสัดส่วนแล้วปัญหานี้เป็นปัญหาที่ใหญ่มาก ตัวเลขที่โชกนอยนี้

ตัวเลขที่ผมใช้อยู่ก็เป็นตัวเลขที่ค่อนข้างล้าสมัย และคงต้องหาตัวเลขที่ทันสมัยมากขึ้น

อาจจะเห็นปัญหาที่มากกว่านี้ก็ได้ เมื่อมีปัญหาออกจากการเรียนเร็วและไปประกอบอาชีพก็ไม่ได้

หรือประกอบอาชีพก็โชกนอยฝีมือแรงงานไม่มากนัก เพราะไม่ได้มีการฝึกฝนและไม่ได้รับการสอน

มีคำถามใหญ่ว่าการเตรียมการศึกษา

การเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนสำหรับการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพของเราเป็นอยู่อย่างไร

ซึ่งก็โยงไปที่การศึกษาของอาชีวศึกษา พูดเรื่องอาชีวศึกษาเล็กน้อยในที่นี้ ไม่ได้มาพูดถึงงาน

แต่เห็นว่ามีเชื่อมโยงกันอย่างมาก

สพฐ.ต้องเตรียมเด็กไปสู่การศึกษาสายอาชีพและสายอุดมศึกษา เพื่อให้เขาสู่สังคมมีอาชีพต่อไป

เราเคยมีการตั้งเป้าว่านักเรียนสายสามัญกับสายอาชีพในระดับมัธยมปลาย ควรจะอยู่ประมาณร้อยละ 50 : 50

บางคนใช้ตัวเลขเก่า สายอาชีพจึงเป็น 70 : 30 ก็ยังมีแต่สมัยนานมาแล้ว แต่ระยะหลังไซ้ 50 : 50

ปรากฏว่าช่วงหลังนี้จริงๆ อยู่ที่ 66 : 34 ยังห่างจาก 50 : 50 มากเหลือเกิน รวมที่เรียนต่อปริญญาตรี

ปวส.ก็จะรวมกันเพียงประมาณร้อยละ 36 ของประชากร

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รายงานสภาพการว่างงาน

พบว่าผู้ที่ว่างงานกับผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นสูงสุด รองลงมาคือผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า

กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ว่างงานต่ำสุด

เป็นการบ่งชี้ว่าเรากำลังขาดแคลนเรื่องการผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางของการ

เพิ่มสัดส่วน ลดสัดส่วน เป็นไปในแนวที่สวนทางกับความต้องการ

เป็นเรื่องที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ต้องคิดถึงประเด็นนี้ ต้องร่วมกันคิด

คงไม่ใช่เป็นเรื่องว่าเนื่องจากต้องการเงินอุดหนุนต่อ

พยายามจะเพิ่มคนของตนเองโดยไม่มีทิศทางในภาพรวม

นอกจากนี้ ในเรื่องของอาชีวศึกษาความจริงมีเรื่องของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

ซึ่งมีการคิดและสร้างองค์กรขึ้นมาแล้ว แต่วยังไม่ได้ใช้ระบบอย่างจริงจัง

ก็ทำให้การศึกษาของสายอาชีพนั่นไม่เป็นที่ต้องตาต้องใจ ไม่เป็นที่นิยมเท่าที่ควร

ก็คงต้องมารวมคิดในเรื่องเหล่านี้ต่อไป

โดยสรุปแล้ว สิ่งที่ผมได้กล่าวมา เป็นประเด็นเพื่อแลกเปลี่ยนกับท่านทั้งหลาย

ก็จะเป็นการเน้นที่การเชื่อมโยง

เรามักจะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า ทำไมผลการเรียนยังไม่ดี ผลสัมฤทธิ์ยังไม่ดี

แต่การจัดการศึกษาเราจะพบว่าหลายๆ ส่วนไม่ได้โยงกับผลสัมฤทธิ์

เพราะฉะนั้นจะโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างไร โจทย์ที่ผมคิดไว้

เราคงจะต้องร่วมกันคิดต่อไป ..."

ภาพ สถาพร ถาวรสุข

โอกาสนี้ รมว.ศธ.กล่าวแสดงความขอบคุณต่อผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาทุกท่าน โดยหวังว่าจะได้ร่วมกันคิด ร่วมกันปฏิรูปการศึกษา ทำให้การศึกษาเป็นเครื่องมือและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ ซึ่ง รมว.ศธ.ได้กล่าวย้ำตั้งแต่วันแรกที่เข้ารับตำแหน่งว่า การจะพัฒนาการศึกษา การจะแก้ปัญหาการศึกษานั้น รัฐมนตรี หรือผู้บริหารทั้งกระทรวง ก็ไม่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้ - แต่ต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องของทั้งหมด ทั้งกระทรวง ภาคการศึกษาเอกชน และทั้งสังคม ช่วยกันทำความเข้าใจและรวมกันผลักดัน ซึ่งหวังว่าทุกฝ่ายในสังคมจะร่วมกันปฏิรูปการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า สพร.จะเป็นกำลังสำคัญที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ขอบคุณที่มาภาพและเนื้อหาจาก [ข่าวสำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ](#)